

פרק ארבעה עשר יבמות קין חרש שנשא

עין משפט
נר מצוה

פז א מ"ו פ"ו מכלות
תרומות הלכה ו'
יז ב מ"ו פ"ו הלכה ד'
וה"ל כ"ח :
יח ד מ"ו פ"ד מכל'
אישות הלכה ס סמג
עין מח עוש"ע א"ע
סימן קנ"ט ס"ט
יט ה מ"ו פ"ו הלכה ב'
עוש"ע ס"ט פ"ד :
כ ו מ"ו פ"ו עוש"ע
ס"ט פ"ד :
כא ו מ"ו פ"ו עוש"ע ס"ט
הלכה ג סמג
עוש"ע ס"ט פ"ד ו סימן
קנ"ט פ"ד :
כב ח מ"ו פ"א מכל'
אישות הלכה ו סמג
עוש"ע ס"ט פ"ד :
כג ט מ"ו פ"ו הלכה ה'
עוש"ע ס"ט פ"ד :
כד ו מ"ו פ"ו עוש"ע
ס"ט פ"ד :
כה ז מ"ו פ"ד מכל'
סמג הלכה ז :
כו ל מ"ו פ"ד מכלות
תרומות הלכה ז סמג
עין קל"ט עוש"ע י"ד
עין קל"ט עוש"ע י"ד
כז ט מ"ו פ"א מכל'
סמג הלכה ז :

ואילו חרשת לא אכלה - וא"ת מנלן אי משום דנקט קטנה דלמא כ"ש חרשת שלא תבא לכלל גדלות ואי הוה נקוט חרשת אכלה ה"א דקטנה לא אכלה כיון שבאה לכלל נישואין וי"ל דייק מדלא תנא חרשת בהדי קטנה : **שמואל** יאכל חרש בפקחת - אבל משום שמואל יאכל קטן בגדולה לא גזרינן שלא תאכל קטנה בתרומה למשום זמן מועט לא גזרינן שהרי כשיגדיל ויבטול יהיו קידושין דלאורייתא ובירושלמי מפרש בקטנה לא גזרינן משום חנינא שיהיו הכל קופלין עליה לישאלה ומשום דחרשת לא שייך האי טעמא דמשום דחרשותה גרמה לה ובקול"ט פ"י בהגיזקין (גיטין ד' נה' ד"ה בפקחת) דלא גזרינן לחו קטן שישא גדולה משום דלית ליה נשואין כדאמר הכא ומילתא דלא שכיחא היא ואין נראה דהא משואן סמוך לפירקן מעלייתא היא כדפ"י לעיל (דף סב' ד"ה סמוך) :

דלמא אחי לאוכלה בתרומה דלאורייתא - אבל בקטנה דלמא אלא בתרומה דרבנן כדאמר בהאשה רבה (לעיל דף ט"ו ושם) לא גזרו לחו דלאורייתא (ה) כיון שתגיע לכלל גדלות :

דאם ק מימנעי ולא נסבי לה - ואי משום שלא תהא קלה בעיניו להניחיה לא חשו חכמים לכך :

מאן חכים למיעבד הכי - דוקא במטלטלי תנן בהגיזקין (גיטין דף ע"ג) חרש רומן וערמו אבל במקרקעי לא ומה ששיעבד בכתובה מקרקעי משום שהיה לו אפטרופוס וגם זקין לאדם שלא בפניו - ר"י :
יתתה

לה ארבע מאה זוזי מנכסיה אמר רבא מאן חכים כרב מלכיו דגברא רבה הוא קסבר אילו רצה שפחה לשמשו מי לא זבנינן ליה כ"ש הבא דאיכא תרתי אמר רב דידיא בר אישי אמר שמואל אשת חרש אין חייבין עליה אישם תלוי לימא מסייע ליה *המשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש שומה וקמן והתורם את שאינו שלו ועובר כוכבים שתרם של ישראל אפילו ברשות ישראל אין תרומתו תרומה הוא דאמר כרבי אלעזר דתניא *ר' יצחק אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק אי סבירא *כרבי אלעזר אישם תלוי נמי לחייב *בעינן חתיכה משתי חתיכות ומי בעי רבי אלעזר חתיכה משתי חתיכות והתניא רבי אלעזר אומר *כיו חייבין על חלבו אישם תלוי שמואל סבר כר' אלעזר בתרא *ופליג עליה בתרא ואיכא דאמרי אמר רב דידיא בר אישי אמר שמואל אשת חרש חייבין עליה אישם תלוי מיתבי המשנה לא יתרומו סבר לה כרבי אלעזר בעא רב אישי מ"פ דר' אלעזר מיפשיט פשיטא ל' דדרשדעתא קלישתא הואומיהו מספקא ל' אי דעתא צילותא אי

מימנעי ולא נסבי לה - ואילו ועולם היא יכולה לנאמן מפני חרשותה אבל קטנה גדולה יש לה וסבר מפייהא לה כל שעתא עד שיעבור זמן מילואה : **מאי שנא (ג) דאכלה בתרומה** - אם השייחה אמה לכהן : **ומאי שנא חרשת** - שלא השייחה אביה בקטנותה שאין נישואיה גמורין דלא אכלה כדמתן כו' אלמא לא אכלה : **על חרשת שהשייחה אביה** - בקטנותה שיואלה בגמ' ואפי' משתגדיל ואין אביה מקבל גיטה מקבלתו היא ויולאה ואע"ג דקידושה גמורין הוו וגירושה בלא דעת הו' גיטא לפי שהאשה יולאת לרונה וקלא לרונה : **ועל קטנה בת ישראל** - יתומה הגיטאת ע"פ אמה שאוכלת בתרומה אע"פ שאין נישואיה נישואין גמורים אכלה בתרומה דרבנן כך אוקימנא בהאשה רבה (לעיל דף ט"ו) : **ואילו חרשת לא אכלה** - מדשקבה לחרשת דקטנותה בה ואי וקטן קטנה ולא קתני ועל חרשת שנישאת מעלמה שאוכלת בתרומה : **גזירא שמואל יאכל חרש בתרומה** - והאי לכו שיתוי מעליה הוה מה לי פקח בתרשת מה לי חרש בתרשת שמיאן אינן נשואין ואם זו מותרת אף זו מותרת שהרי לד' היתר שלקן אינו אלא משום דלאו בני עונשין נינהו והוה קטן אוכל גדלות אלא כולה משום גזירה שמואל יאכל חרש בפקחת הוא דליכא עליה חיוב מיהו כדאמרי' במסאג' דמילתא ולהכי נקט ברישא שמואל יאכל חרש בתרומה ולא נקט שמואל יאכל חרש בפקחת משום דחרש בפקחת לא מיתחיל בפקח בתרומה אבל חרשת אשת חרש מיתחילא בתרומה אשת פקח והדר מיתחיל חרש בעל פקחת בתרש בעל חרשת אבל קטנה לגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן נישואין : **ולכיל** - אפי' חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא אית לה נשואין מדרבנן : **ות"ש כו'** - לקמן בעי תרוייהו מנא לן דהא אית לה והא לית לה : **מימנעי ולא נסבי לה** - אבל בקטנה לא מימנעי דחתיא לכלל ידעה : **ממאנס** - לית לה כתובה דלא בעל כרחו נפקא: **שנייה מ"ל** : אין לה **פסוקה** - דרבנן קסוקה כדאמר ביט מותרות (לעיל דף ט"ו) : **אילו נשואיה גמורין** דמקח טעות הוא : **אכל יולאה בגמ' כו'** - מדיוקא דמתני' דקתני ממאנס שמעינן מינה טעמא משום דבעל כרחו נפקא הא הניחיה אית לה אלמא יש כתובה לקטנה : **אין לן עליהם כלום** - דאין להם דעת ואין ויתר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להגשא : **שרוצה לזון בנכסיו** - ואע"פ שלא (נשא) חקטו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה ואילו ורוצה להפסיד ולהיות נזק מנכסיו תנאו קיים : **הא לא רצה** - דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים : **א"כ** - דבעל ליתיה לה כתובה מימנעי ולא נסבי לה : **אין חייבין עליה אישם תלוי** - דנימא ספק אשת איש היא ספק היה בו דעת ספק אין בו דעת עליה באשם תלוי דודאי אין לו שום קנה מן התורה : **הפורס את שאינו שלו** - ולא נזרו בעל הבית דשליחות נפקא לן (קדושין דף מ"א) : **מחלס גס** אשת לרבות שלוחמס הלך מה אשת לדעתמס אף שלוחמס לדעתמס : **ועובר כוכבים שתרם את על ישראל אפי'** - כרשות בעלים אינא תרומה דבעינן מה אשת בני ברית אף שלוחמס בני ברית וקתני מיהא חרש אין תרומתו תרומה ומותרת לר' ואי ספק הוא תרומה ויתורר (ד) מיעבי ליה : **סוף דלמא כר' אלעזר** - כלומר מהא לא חסייעיה דגבי תרומה ס"ל לשמואל כר' אלעזר דספק הוא וגבי אשתו אע"ג דספק הוא אינה באשם תלוי דגבי אשם תלוי כתיב אחת מכל מלות ה' (ויקרא ה) וקרינן מלות דמשמע חדא מתרתי שיש היתר ואיסור לפנינו כגון אשתו ואל"ה עמו בצית וסבור אין שם אלא אשתו ובה על האחת ולבקר גמלאו שתייה ולא ידע על אי זו בא וכן חלב ושומן לפניו וסבר שתייה שומן ואכל אחת מהן ולסוף טעם לו שהאחת חלב ולא ידע אי זו אכל דאי ידע מימיה שתייה נקבה וכל דהא אפי' בת דקא והשתא דלא ידע מציא אשם זכר בכסף שקלים אבל הכא שהספק תלוי בחתיכה אחת ספק איסור ספק היתר לא מימיה אשם תלוי : **כיו חייבין על חלבו אישם תלוי** - והא הכא כל הספק תלוי בה : **מ"ט דר"א** - באשת חרש : **קלישתא** - דקה כלומר דעתו מועטת שאין מחודד להבין כשאר בני אדם ומיהו מספקא ליה אי דעתא ליטתא היא אותה קלת הדעת שיש לו אם ללולה היא ובמה שהוא טען דעתו ועושה דבר ודאי טונגה כוונה

(גיטין נה) עדות פ"ו
פ"ט

כ"ט סו. כמכות ק

(כמכות טו. גיטין מט)

שנת קנ"ג: תרומות
פ"א מ"א

כ"ל סבירא ליה. יע"ז
כ"ה: י"ב (יה) פ"ט
דל"ה רבי אלעזר
וע"פ טו' י"ג. ד"ס הלכות